

РОЛЬ РАНКОВОЇ ЗУСТРІЧІ В ОСВІТНІЙ СИСТЕМІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

THE ROLE OF THE MORNING MEETING IN THE EDUCATIONAL SYSTEM OF THE NEW UKRAINIAN SCHOOL

У статті висвітлено роль ранкової зустрічі в освітній системі Нової української школи. На основі аналізу тлумачної, психолого-педагогічної, наукової та методичної літератури досліджено сутність і особливості ранкової зустрічі в системі вітчизняної освіти. Розтлумачено ранкову зустріч як структуровану, заплановану активність, яка посідає важливе місце в розкладі навчального дня учня. Зазначено, що така форма налаштовує на позитивну атмосферу впродовж дня, формує цінності й переконання, так необхідні дитячій спільноті, та генерує світогляд. Акцентовано, що ранкова зустріч зазвичай проводиться на початку дня, є обов'язковим елементом інтегрованого курсу «Я досліджую світ» та триває близько 25 хвилин.

Розглянуто та проаналізовано значення та роль ранкової зустрічі в освітній системі Нової української школи. Це формування, розвиток та вдосконалення академічних навичок; розвиток соціальних умінь та навичок; розвиток навичок комунікації, творчої розповіді та її передача з метою впливу на мотиваційну, емоційну та когнітивну сфери особистості; створення групової/класної спільноти; формування особистості учня через залучення до демократичних цінностей, ставлення, поведінки та виявлення патріотичних почуттів; налаштування школярів на позитивний настрій через заохочення, довіру, прийняття, інклюзивного підходу тощо.

Виокремлено та охарактеризовано структурні компоненти ранкової зустрічі. Так, привітання є першим та надзвичайно важливим етапом, адже саме з привітання починається навчальний день дитини. На цьому етапі варто пам'ятати про правила, належну поведінку, обов'язкові вітання з кожним учнем, упроваджувати різні форми привітань. Зазначено, що обмін інформацією проводиться з метою обміну важливими думками, висловлення власної позиції, демонстрації власних почуттів. Важливими є робота над підвищенням академічної успішності, застосування методів слухання та реагування на почуте, розширення соціальних та когнітивних навичок, групові дискусії та цілеспрямована робота над розвитком критичного мислення дітей. Наступним етапом ранкової зустрічі визначено групове заняття, яке сприяє об'єднанню та згуртуванню школярів. Варто долучатися до спільної діяльності, отже, це потребує від дитини активної життєвої позиції, критичного мислення, кооперації, участі у спільній діяльності, наполегливості та цілеспрямованості тощо. Ціль щоденних новин полягає у наданні інформації в усній чи письмовій формі. Щоденні новини допомагають структурувати навчальний день, вибудувати власний розклад, брати участь у щоденних активностях, висловити думку, записатися у крісло автора, привітати із днем народження чи подати оголошення. До кожного компоненту ранкової зустрічі запропоновано влучні вправи, методи та прийоми для учнів початкової школи.

Ключові слова: ранкова зустріч, система, освітня система, роль ранкової зустрічі, Нова українська школа, спільнота, молодший школяр.

The article is highlighted the role of the morning meeting in the educational system of the New Ukrainian School. On the basis of analysis interpretative, psychological, pedagogical, scientific and methodological literature, the essence and features of the morning meeting in the system of national education are studied. The morning meeting is interpreted as a structured, planned activity that occupies an important place in the schedule of the pupil's school day. It is noted that this form sets up a positive atmosphere during the day, forms values and beliefs so necessary for the children's community and generates a worldview. It is emphasized that the morning meeting is usually held at the beginning of the day, is a mandatory element of the integrated course «I explore the world» and lasts about 25 minutes.

The significance and role of the morning meeting in the educational system of the New Ukrainian School are considered and analyzed. This is the formation, development and improvement of academic skills; development of social skills; development of communication skills, creative storytelling and its transfer in order to influence the motivational, emotional and cognitive spheres of personality; creation of a group/class community; formation of the pupil's personality through involvement in democratic values, attitudes, behavior and expression of patriotic feelings; setting pupils in a positive mood through encouragement, trust, acceptance, care, ability to express themselves, inclusive approach etc.

The structural components of the morning meeting are singled out and characterized. The greeting is the first and extremely important stage, because with the greeting the child's school day begins. At this stage, it is worth remembering the rules, proper behavior, mandatory greetings with each pupil, introducing various forms of greetings. It is noted that the exchange of information is carried out in order to exchange important ideas, express their own position, demonstrate their own feelings. Therefore, it is important to work on improving academic performance, applying listening techniques, expanding social and cognitive skills, group discussions and focused work on developing children's critical thinking. The next stage of the morning meeting is a group lesson, which helps to unite and group pupils. It is worth joining the activities, therefore, it requires the child to take an active life position, critical thinking, cooperation, participation in joint activities, perseverance and determination. The purpose of the daily news is to provide information orally or in writing. Daily news helps to structure the school day, build your own schedule, participate in daily activities, express an opinion, sign up for the author's chair, congratulate on a birthday or place an announcement. For each component of the morning meeting accurate exercises, methods and techniques for elementary school students are offered.

Key words: morning meeting, system, educational system, role of morning meeting, New Ukrainian School, community, pupil of primary school.

УДК 373.3.011.3.06.015.3(477)
DOI <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2021/36.28>

Гарачук Т.В.,
канд. пед. наук,
в. о. доцента кафедри дошкільної
і початкової освіти
Комунального закладу вищої освіти
«Одеська академія неперервної освіти
Одеської обласної ради»

Постановка проблеми в загальному вигляді. Одним із головних завдань Нової української школи як освітньої системи є впровадження нового змісту світи, заснованого на формуванні компетентностей, необхідних дитині для успішної самореалізації в суспільстві. Новий зміст освіти реалізується через введення нових форм в освітній процес початкової школи. Ранкова зустріч, побудована на засадах компетентнісного підходу, якраз і є однією з форм роботи, яка закладає підґрунтя для змін, згуртовує дітей, налаштовує на навчальний день та є віддзеркаленням наших уявлень про дитину та суспільство в майбутньому.

Ранкова зустріч – це структурована, запланована зустріч, яка посідає важливе місце в розкладі навчального дня учня. Ранковій зустрічі відводиться особлива роль у системі вітчизняної школи, адже саме вона створює позитивну атмосферу впродовж дня, формує ті цінності й переконання, які необхідні для дитячої спільноти, та генерує світогляд дитини.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сутність, роль, місце, особливості, алгоритм організації та проведення ранкової зустрічі в системі вітчизняної освіти досліджували Н. Бабиченко, І. Баландіна, О. Волощенко, Т. Воронцова, О. Гончарова, Т. Грітченко, Н. Кравець, О. Лоюк, І. Марченко, Ю. Найда, О. Нечипоренко, В. Пономаренко, А. Сідлецький, С. Сигида, М. Смалюх, Г. Соценко, О. Стребна, С. Хівренко, І. Шевченко, В. Щур та ін.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Варто відзначити, що у цьому контексті заслуговують на увагу результати дослідження Ю. Лимар щодо підготовки майбутніх учителів до проведення ранкових зустрічей у початковій школі, О. Рибак про ранкову зустріч як педагогічну технологію розвитку комунікативної компетентності учнів, М. Скрипець стосовно ранкової зустрічі як засобу розвитку учнівської особистості тощо. Однак недостатньо досліджено і проаналізовано роль та місце ранкової зустрічі в освітній системі України, адже саме ранкова зустріч виступає живим організмом, який функціонує, місцем, де учні вчать доброзичливості, взаєморозумінню, взаємоповазі та шанобливому відношенню до себе, оточуючих і світу в цілому.

Мета статті. Отже, метою статті є висвітлення значення, ролі та місця ранкової зустрічі в освітній системі Нової української школи.

Виклад основного матеріалу. Спираючись на предмет нашого дослідження, уважаємо за необхідне розглянути сутність, роль та місце, структурні елементи ранкової зустрічі у вітчизняній системі освіти.

Ранкова зустріч проводиться на початку робочого дня, зазвичай є обов'язковим елементом уроку «Я досліджую світ» та триває 20–25 хви-

лин. Це робить її динамічною і пов'язує з поточною темою інтегрованого курсу. Варто зауважити, що цінності, світоглядні переконання та моральні принципи, які формуються та розвиваються під час ранкової зустрічі, не пов'язані з етичною приналежністю, релігією, віросповіданням, національністю чи видом діяльності тощо.

Підкреслимо, що ранкова зустріч складається з чотирьох основних етапів, які не є обов'язковими та які можна варіювати залежно від обставин:

– привітання – перший обов'язковий елемент ранкової зустрічі. Учні збираються у коло разом зі своїм учителем. Усі вітаються і, як наслідок, розуміють, що їх раді бачити і вони є важливими членами колективу. Обов'язково звертаються один до одного на ім'я, і цим самим створюють атмосферу довіри та сприяння. Саме привітання створює невимущену атмосферу дружби, взаємопідтримки та причетності;

– обмін інформацією – другий компонент ранкової зустрічі. Діти спілкуються, висловлюють власні думки та судження. Пропонують теми для подальшого обговорення. Учні обмінюються інформацією, кожен може поставити питання, заперечити, уточнити, доповнити, прослухати чи прокоментувати сказане. Саме тут дитина розвиває навички говоріння, вчиться задавати питання, давати повні відповіді, мислити критично й обґрунтувати власну позицію;

– групове заняття – третій компонент ранкової зустрічі. На цьому етапі учні більше працюють у групах, виконують пісні, руханки, беруть участь у коротких швидких заняттях. Зауважимо, що активності не повинні містити елементів суперництва та конкуренції, з обов'язковим урахуванням індивідуальних особливостей школярів та рівня розвитку їхніх академічних навичок. Групові заняття часто пов'язані з навчальним матеріалом, темою тижня чи нагальними подіями;

– щоденні новини – прикінцевий етап ранкової зустрічі. Учитель завершує ранкову зустріч оголошенням переліку подій, які вивішуються на відповідному стенді, оформлюються у вигляді письмової об'яви на фліп-чарті чи на дошці. Це скеровує учнів на те, що відбуватиметься впродовж дня, що буде вивчатися, з чим потрібно буде ознайомитися, в яких активностях варто взяти участь. Саме щоденні новини допомагають розвивати математичні, мовленнєві, читацькі здібності та можуть містити завдання, що спонукають учнів аналізувати, синтезувати, узагальнювати й порівнювати інформацію [3; 8; 9; 11; 12].

Слід наголосити на великій значущості та ролі ранкової зустрічі, адже це не просто цікаво та весело проведений час, а детально продумана, спланована та організована форма організації діяльності, яка несе величезне смислове навантаження та є втіленням системи цінностей НУШ.

На думку Т. Воронцової та В. Пономаренко, ранкова зустріч є першим кроком до створення спільноти. Діти вчаться створювати спільноту, жити в спільноті, виконувати покладені спільнотою обов'язки, дотримуватися правил спільноти, взаємодіяти з іншими членами спільноти тощо [2]. Учні піклуються один про одного, працюють задля загальних інтересів, навчаються один у одного, самовдосконалюються, формують навички роботи в команді, устанавлюють зворотний зв'язок один з одним.

Однак створення спільноти у класі потребує затрат часу, терпіння та значних зусиль. Учитель має сформувати поняття, що всі діти належать спільноті, однак кожен ще й відповідає за свій внесок та роль у команді. «Піклування, спілкування та особистісні зв'язки сприяють створенню спільноти людей, які навчаються» [1, с. 8]. Це є підвалиною, на якій виникають уявлення, отримуються знання, формуються компетентності.

Під час створення спільноти педагог бере на себе роль фасилітатора, допомагає, скеровує, надає допомогу, направляє дітей, але ніяк не владно контролює цей процес. Отже, «у центрі уваги ранкової зустрічі та її метою є співпраця, спільне навчання, а не конкуренція чи хизування особистими надбаннями» [1, с. 8].

Значення ранкової зустрічі полягає також у розвитку навичок спілкування. Уміння слухати, розмовляти, висловлювати свою думку, обґрунтовувати власну позицію, чути різні думки та зважувати їх, погоджуватися або змінювати переконання є чи не найважливішими навичками успішної людини XXI ст. [7].

Ранкова зустріч дає учням можливість спілкуватися, брати участь у колективних обговореннях, оперувати фактами, дискутувати, а вчителям – скеровувати й розвивати вміння дієвого спілкування. Ранкова зустріч є ідеальним місцем, де діти можуть не боятися висловити свою думку, впевнені, що їх почує кожен, справити враження на оточуючих, розвивати риторичні уміння, вчитися уважно слухати інших та задавати питання по суті, вчитися не перебивати, розв'язувати конфлікти за допомогою слів, пропонувати власні ідеї. Тож «діти потребують практичного досвіду у висловленні власних думок, кращому пізнанні один одного, визнанні сильних сторін і талантів своїх однолітків» [1, с. 9].

Через ранкові зустрічі діти вчаться поважати різноманітність, а отже, розвивають соціальні навички. Школярі визнають та активно приймають те, що кожна людина є рівною за своїм людським статусом. Діти усвідомлюють, що людина є унікальною і має власні індивідуальні особливості, визначені статтю, віком, фізичними здібностями, релігійними віруваннями, соціально-економічним статусом тощо. Також діти вчаться емпатії – здатності розуміти чужі почуття і співпереживати без оціночних суджень. Як наслідок, виникає соціальна

взаємодія, формуються позитивні зв'язки, уміння співпереживати, розуміння та турбота про інших, розуміння й управління емоціями, соціальна поведінка, повага до інших та альтруїстична поведінка. Учні стають більш соціально компетентними та схильними до співпраці [2, с. 67; 4].

Зрозуміло, що діти з розвинутими соціальними навичками «демонструють вищий рівень відчуття спільноти і ширший діапазон позитивних проявів таких якостей, як краще ставлення до школи й навчання; більша довіра та повага до вчителів; вищий рівень навчальної мотивації; глибше почуття власної гідності; відповідні соціальні/етичні стосунки та поведінка; більша відповідність демократичним цінностям; кращі навички залагодження конфліктів; краще сприйняття «зовнішніх груп»; менша кількість випадків уживання алкоголю та наркотичних речовин» [1, с. 9–10].

Розвиток соціальних навичок тісно пов'язаний із розвитком та вдосконаленням академічних навичок школяра. Якщо соціальні навички нерозвинені та несформовані, педагогам доводиться витратити забагато часу для підтримання порядку, дисципліни, дотримання шкільних правил та виконання вказівок. Саме соціальні навички дають змогу вчителям забезпечити безперервний, ефективний, якісний освітній процес.

Щодо академічних навичок ранкова зустріч сприяє формуванню, розвитку та вдосконаленню навичок письма та читання, говоріння, аудіювання (слухання), лічби; розширенню та активізації словникового запасу; умінню досліджувати, систематизувати, аналізувати та оцінювати навчальний матеріал; умінню відповідати на запитання; умінню приймати виклик; умінню вправно застосовувати здобуту інформацію [1, с. 10].

Зауважимо, що ранкова зустріч – це перша зустріч із дітьми на початку навчального дня. І саме від того, який у дітей буде настрій чи який настрій «задасть» педагог, таким і буде весь робочий день. Отже, створення позитивного настрою, бадьорості, піднесення та готовності на подальшу роботу – запорука успіху всього дня. Зазначимо, що позитивний настрій можна продукувати за рахунок: атмосфери довіри та взаємопідтримки; відчуття приналежності до колективу та самоідентифікації; активної участі у прийнятті колективних рішень; доброзичливості, заохочення та піклування однолітків; чесності та вільного від критики ставлення оточуючих; заохочення та очікування конкретних результатів; справедливості, істинності та неупередженості тощо [1, с. 10–11].

Цінними є той факт, що ранкова зустріч заохочує молодших школярів до демократичного ставлення й поведінки, отже, опосередковано, знайомить їх із демократичними компетентностями:

– Цінності: повага до людської гідності та прав людини (інклюзія); визнання цінності культурного

багатоманіття; визнання цінності демократії, справедливості, рівності і верховенства права.

– Ставлення: відкритість до інших культур, переконань та світогляду інших людей; повага; громадянська свідомість; власна та соціальна відповідальність; впевненість у собі.

– Навички та вміння: самостійне, аналітичне та критичне мислення; гнучкість та вміння адаптуватися; лінгвістичні, комунікативні навички та багатомовність; навички співпраці [6, с. 4].

Підсумовуючи все вищесказане, проаналізуємо кожен структурний компонент ранкової зустрічі із запропонованими активностями до кожного етапу.

Відомо, що з привітання починається день, тому саме привітання відводиться важлива роль у структурі ранкової зустрічі. Вітатися слід обов'язково з кожною дитиною, запрошуючи всіх у клас. Обов'язково слід звертатися на ім'я, бути доброзичливим та приязним. Звертатися до учнів можна по-різному: «Доброго ранку, Петре! Я рада, що ти тут!» або «У мене все добре, у мене все клас. Я радий сьогодні прийти у мій клас!» тощо. Процес привітання зазвичай відбувається у колі зліва направо.

Під час ознайомлення дітей із привітанням педагогу важливо одразу чітко сформулювати правила: належна поведінка, відповідні рухи, правильна постава, впевнений та спокійний голос, погляд вічі-у-вічі, дружній вираз обличчя, відповідні жести та міміка, готовність до активної демократичної позиції. Варто одразу наголосити, що поведінка учнів є прикладом для наслідування, тому учень відповідальний за власну поведінку.

Учителю варто впроваджувати різні форми привітання. Вони мають бути веселими, демократичними, різноманітними, сучасними, приємними, і, як наслідок, учні будуть їх дотримуватися, використовувати та підтримувати. Це і вигуки, і вітання різними мовами, і жестове привітання, і застосування вербальних та невербальних засобів, і офіційні знайомства, і використання пісень, віршів, мирилок, мелодій, спеціальних кодів тощо. Однак час від часу привітання варто змінювати. Педагогу варто пам'ятати про інклюзивний підхід до привітання та планувати привітання з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей [1, с. 14–15].

Під час організації та проведення даного етапу варто застосовувати такі вправи: «Хокку», «Цукерочка», «Мій двійник», «Вітер дме», «Дзеркало», «Ми з тобою схожі тим, що ...» тощо. Наприклад, вправа «Букет». Учні роздають заздалегідь вирізані з кольорового паперу квіти з п'ятьма пелюстками. Завдання: у центрі квітки учні пишуть своє ім'я; 1 пелюстка – «я не вихваляюся, але мій друг сказав би про мене, що я ...»; 2 пелюстка – улюблена тварина; 3 пелюстка – «найкраще у мене виходить ...»; 4 пелюстка – малюнок-символ; 5 пелюстка – «я тут, тому що ...». Презентація.

Обмін інформацією проводиться з метою обміну важливими питаннями, висловлення власної думки, демонстрації власних ідей. Таким чином, діти чують думки інших, дізнаються більше інформації та мають можливість краще пізнати один одного. Це дає учням можливість почуватися вільно, вчить їх висловлюватися на загал, почуватися розкуто, затишно, спокійно. Виникає відчуття небайдужості від інших, участь у спільній справі, впевненість, бажання бути почутим та зрозумілим.

Відзначимо, що впровадження даного етапу у структуру ранкової зустрічі сприяє підвищенню академічних успіхів, розвитку навичок дослідження, розумінню, активному слуханню та спілкуванню. Завдяки обміну інформацією запускаються процеси аналізу, синтезу, оцінювання інформації; формуються вміння приймати зважені рішення; генерувати чи змінювати свою позицію на основі фактів чи аргументів; здатність визначати проблеми, знаходити їх причини, передбачати наслідки тощо.

Зауважимо, що під час планування педагог має врахувати навчальні цілі; розробити план проведення обміну інформації; визначити кількість дітей (скільки братимуть участь, скільки задаватимуть питання, скільки відгуків варто заслухати); сформулювати правила та вимоги до тих учнів, які прийматимуть безпосередню участь; правильно вибрати тему (зосередитися на подіях чи інформації); розробити простий і зрозумілий розклад (дати змогу кожній дитині прийняти участь). Щодо вимог, то вчитель доводить до відома дітей, що висловлюватися потрібно чітко, голосно, впевнено; новини повинні бути стислими та інформативними й відповідати віку дітей; бажані запитання та коментарі; кожна думка важлива [1, с. 30–34].

Зазначимо, що саме обмін інформацією формує у дітей навичку ставити правильні питання та давати слушні відповіді. Учителі можуть ставити різні типи питань під час роботи у великих чи малих групах для продовження групових обговорень і досліджень. Наступні типи питань варто використовувати для формування та розвитку навичок критичного мислення, уміння працювати з інформацією та правильно її обробляти:

– відкриті питання (потребують пояснення, розгорнутої та повної відповіді). Наприклад, «Як? Хто? Чому? Яка ваша думка? Чому так сталося? Що ви відчуваєте?»;

– закриті питання (допускають однозначну відповідь так/ні, інколи прояснюють певний факт, подію, явище). Наприклад, «Ви згодні з ...?», «Чи правий був...?»;

– альтернативні питання (можливість зробити вибір та досягти результату). Наприклад, «Яка думка слушна? Ви відчували гнів/образу/роздратованість?»;

– гіпотетичні питання (продукування нових ідей, зміна перебігу розмови). Наприклад, «Що, якби це

було зроблено так...? Що, на вашу думку, могло трапитися?»;

– підтверджуючі питання (засумніватися, піддати сумніву ідеї, погляди, переконання; логічно довести та отримати докази). Наприклад, «Як би ви зробили це інакше? Як треба вчинити? Який інший шлях? Чи це правильно?» [5].

На етапі обміну інформацією можна використовувати такі активності: «Дерево», «10 фактів», «Знайомимось ближче» тощо. Наприклад, вправа «Продовж речення»: «Ніхто про мене не подумав би, але я вмю (захоплююся, мрію) ...»; «Мої побажання ... (кому – назвати під час вправи)»; «Мої мрії (плани) на майбутнє ...»; «Через 15 років я буду ...».

Наступним етапом у структурі ранкової зустрічі є групове заняття. Ціль проведення групового заняття полягає в об'єднанні та згуртуванні школярів. Кожен член колективу бере участь у спільних активностях, які не передбачають суперництва, змагального характеру, де діють кооперація, співдружність та співтовариство. Такі заняття потребують від школяра критичного мислення, активної життєвої позиції, співпраці, участі у спільній діяльності, наполегливості тощо.

Звертаємо увагу, що групові заняття у 3–4-му класах мають бути більш структурованими, містити вправи та завдання з прив'язкою до навчальної програми. Саме групові заняття сприяють розвитку навичок читання, виразного мовлення, математичних здібностей, забезпечують соціальний та академічний розвиток і водночас формують сильні боки особистості на користь усієї спільноти.

Групові заняття мають приносити дітям задоволення, захочувати до веселощів, дають можливість учитися на власних помилках, учать спільному вирішенню проблем, підтримують розвиток навчальних умінь, розвивають спритність, координацію рухів, бажання до перемоги, волю тощо.

Педагоги-практики радять об'єднуватися вчителям початкової школи задля створення банку ігор та розваг та використовувати їх у групових заняттях. Такі ігри та розваги повинні передбачати фізичну активність, елементи наукових дослідів, використання мовлення, вправлення у математичних діях, використання музики, елементів хореографії, пісень тощо. Такі ігри та розваги повинні враховувати тему навчальної програми або тему тижня, рівень вікових, індивідуальних та психологічних особливостей дітей, досвід упровадження групових занять, досвід участі групи в колективних справах тощо [1, с. 18–19; 10].

Варто зазначити, що впродовж навчального року педагогам слід дуже ретельно підбирати групові заняття, які б містили навчальний виклик, надавали учням можливість висловлюватися, продукувати дискусії стосовно поточних подій чи соціальних тем. «У школі немає двох однакових груп. Репертуар кожного класу демонструє його уні-

кальність. Ці неповторні збірки або колекції створюють історію групи; відчуття «дому» у великому навчальному закладі й, найважливіше, почуття солідарності серед його членів» [1, с. 22].

На етапі групового заняття доцільно використовувати різні вправи, такі як «Зіпсований телефон», «Ходимо навколо – говоримо навколо», «Уяви себе», «Доторкнись до синього», «Атоми, молекули», «Добре – погано», «Розкажи вірш» тощо. Наприклад, вправа «Зоопарк». Педагог запитує «У вигляді якого звіра, птаха, риби чи комахи ти себе уявляєш? Поясни чому. Спробуй зобразити».

Ціль останнього етапу ранкової зустрічі – щоденних новин полягає у наданні відкритої інформації. Саме завдяки щоденним новинам учням надається важлива інформація в усній чи письмовій формі. Щоденні новини допомагають учневі структурувати навчальний день, вибудувати власний розклад згідно з розкладом класу, бути в курсі щоденних класних активностей, висловити свою думку, записатися у крісло автора, привітати із днем народження чи подати оголошення. Щоденні новини розвивають зацікавленість, допитливість, критичне мислення, надають доступ до інформації та вчать працювати з нею.

Щоденні новини доцільно оформлювати у письмовій формі та демонструвати так, щоб усі могли їх побачити. Вони зазвичай є структурованими, складаються з постійних компонентів та можуть містити: привітання у різних формах; календарну інформацію (дата, місяць, рік); інформацію про тему тижня чи тему обговорення; план роботи на день та його пояснення; повідомлення про конкретні види робіт (екскурсія, похід, заняття) або обов'язки; прохання або завдання, що потребують обмірковування, складання плану дій чи виконання; нагальні оголошення, запрошення чи об'яви [1, с. 24]. Наприклад, «Доброго ранку, юні математики! Сьогодні четвертий день тижня, 7 травня 2021 року. Дитина дня – Дмитро. Ми пробіжимо сьогодні на вулиці три кола. Вчора Тетяна пробігла шість кіл, а позавчора – на два кола менше. Який її найкращий результат? Яка різниця між цими двома величинами? У рухливі ігри грали близько 19 осіб. Запишіть нижче ваше улюблене число».

Під час підготовки до складання щоденних новин педагог вибирає звичний для учнів формат, однак інформація, стиль написання, зміст та завдання можуть змінюватися залежно від навчальної програми, теми тижня чи особливостей школярів. Будова речень має бути простою та зрозумілою, містити слова з активного словника учнів молодшого шкільного віку. Варто застосовувати мовні кліше на зразок «сьогодні ми будемо ...», «людина дня ...», «крісло автора ...», «ми підемо ...» тощо. Пізніше варто змінювати зміст, формат та наповнення щоденних новин, використовувати

складні за своєю будовою речення, розширювати активний словниковий запас дітей, писати іншим шрифтом чи форматом. Популярністю серед школярів користуються різноманітні види привітань, лексичні ігри, загадки, математичні завдання, задачі з логічним навантаженням тощо.

Принагідно зауважимо: щоденні новини може читати сам учитель, група чи окремих учень. Саме завдяки цьому формуються, розвиваються та вдосконалюються писемні та читацькі навички. Педагог демонструє, що читання є цілеспрямованим процесом, учні вдосконалюються у складанні творів із різними мовними моделями, редагуванні повідомлень, виразному, правильному та свідомому читанні. «Для того щоб максимально використати всі можливості, щоденні новини мусять: бути візуально й фізично доступними для всіх; сприяти розвитку навичок читання й надавати змогу постійно здійснювати необхідну адаптацію; бути чіткими, простими та стислими; бути розбірливо й охайно написаними; урахувувати мовні знання, уміння читати та писати, що відповідають віку дітей; мати стислий формат» [1, с. 27].

Необхідними матеріалами для виготовлення щоденних новин можуть бути фліп-чарт, класна дошка, креслярський папір чи папір для фліп-чартів, кольоровий папір, кольорові маркери, крейда, ватмани, клей, ножиці, кнопки чи магніти. У 3–4-му класах варто залучати учнів до створення щоденних новин. Учні можуть пропонувати оголошення, записувати повідомлення, слідувати за датами, працювати з календарем. Покладання частини обов'язків на школярів виховує відповідальність, значущість, цінність у групі, почуття спільноти, незалежність, упевненість, гнучкість до визнання помилок та вміння їх виправляти.

Зауважимо, що листи зі щоденними новинами варто зберігати, скріплювати у вигляді класної книги, яка наочно демонструє історію всього класу. Це яскравий приклад руху вперед, причетності до загальної справи.

Отже, структурні компоненти ранкової зустрічі взаємопов'язані між собою та взаємодоповнюють один одного. Якраз це й забезпечує неоціненну роль ранкової зустрічі у формуванні ключових та предметних компетентностей, розвитку наскрізних умінь та пошуку практичних шляхів реалізації школярів у соціумі.

Висновки. Роль ранкової зустрічі як дієвої практики полягає у формуванні системи цінностей Нової української школи. Саме ранкова зустріч є фундаментом для змін у системі початкової освіти, надає учням та педагогам почуття успіху,

причетності до загальної справи, формує світогляд дитини, є основою для розвитку емпатії та виховання відповідальності, патріотизму, справедливості, чесності, небайдужості тощо. Така форма роботи в НУШ формує та розвиває навчальні й соціальні навички, включаючи інтелектуальний, соціальний, духовний та емоційний розвиток школярів. Без перебільшення, ранкова зустріч виступає яскравою моделлю класного колективу та демократичного суспільства майбутнього.

Перспективу вбачаємо у дослідженні та обґрунтуванні феномена Нової української школи як сучасної педагогічної системи.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. «Доброго ранку! Ми раді, що ви тут!». Посібник для педагогів з проведення ранкової зустрічі. Всеукраїнський фонд «Крок за кроком», 2016. 52 с.
2. Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1–2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу: навчально-методичний посібник / Т.В. Воронцова та ін. Київ: Алатон, 2019. 128 с.
3. Лимар Ю. Підготовка майбутніх учителів до проведення ранкових зустрічей у початковій школі. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. 2018. № 2(25). С. 180–185.
4. Нова українська школа: poradnik для вчителя / за заг. ред. Н.М. Бібік. Київ: Літера ЛТД, 2018. 160 с.
5. Путівник з розвитку критичного мислення в учнів початкової школи: методичний посібник для вчителів / автори-укладачі О.І. Пометун, І. М. Сущенко. Київ, 2018. 96 с.
6. Демократична школа: практичний посібник / М. Рафальська та ін.; заг. ред. О. Шинаровської. Київ: Європейський центр імені Вергеланда, 2017. 38 с.
7. Рибак О. Ранкова зустріч як педагогічна технологія розвитку комунікативної компетентності учня. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. Вип. 29. Т. 3. С. 239–244.
8. Сідлецький А. Ранкові зустрічі. *Початкова школа*. 2013. № 10. С. 33–36.
9. Скрипець М.В. Ранкові зустрічі як засіб розвитку учнівської особистості: навчання і виховання за програмою «Крок за кроком». *Початкове навчання та виховання*. 2007. № 9. С. 2–6.
10. Тренінговий модуль. Проєкт Державного стандарту початкової освіти. Засада Нової української школи. Моделювання навчальної програми: збірник матеріалів. Одеса: Удача, 2018. 344 с.
11. Wasik, B.A., Hindman, A.H. The Morning Message in Early Childhood Classrooms: Guidelines for Best Practices. *Early Childhood Education*, 2011. № 39. P. 183–189.
12. Williams A.M. The Use of Morning Meeting to Develop Social and Emotional Skills. Fisher Digital Publications. 2011. 46 p.